

Heinola 'Hiilineutraalit kunnat' (HINKU) -verkostoon

4106/00.04.01/2019

Khall 14.10.2019 § 220

Valmistelija: ympäristönsuojelusihteri Kai Virtanen, puh. 050 565 1397, etunimi.sukunimi@heinola.fi

Hinku

Hinku-verkosto on vuonna 2008 perustettu ilmastonmuutoksen hillinnän edelläkävijöiden verkosto, joka kokoaa yhteen kunnianhimoisiin päästövähennyksiin sitoutuneet kunnat, ilmastoystävällisiä tuotteita ja palveluita tarjoavat yritykset sekä energia- ja ilmastoalan asiantuntijat. Hinku-verkosto jakaa tietoa ilmastonmuutoksen hillinnän käytännöistä, tukee kuntien ilmastotyötä sekä luo kysyntää ilmastoystävällisille tuotteille ja palveluille. Hinku-verkosto syntyi Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) vetämässä Kohti hiilineutraalia kuntaa -hankkeessa. Hinku-verkosto jatkaa hankkeessa käynnistettyä työtä kuntien ilmastopäästöjen vähentämiseksi, paikallisen hyvinvoinnin edistämiseksi ja elinkeinoelämän toimintaedellytysten parantamiseksi. Esitys: Päijät-Hämeestä ensimmäinen Hinku-maakunta

Päijät-Hämeen kuntajohtajien kokouksessa kesäkuussa 2019 on esitetty, että Päijät-Hämeen kunnat liittyisivät Hinku-kunniksi niin, että Päijät-Hämeestä tulisi Suomen ensimmäinen Hinku-maakunta.

Päijät-Hämeen maakuntajohtaja on viestittänyt kuntiin asiasta seuraavaa:

Päijät-Hämeen kuntajohtajien kesäkuun kokouksessa linjattiin Päijät-Hämeen roolia edelläkävijänä ilmastoasioissa ja pohjustettiin alueen ilmastotiekartan tavoitteita. Yhteisesti todettiin, että Päijät-Hämeen profiloituminen ilmasto-asioiden edelläkävijänä Suomessa on tavoiteltavaa. Sovittiin, että hyödynnetään Päijät-Hämeen mahdollisuus nousta Suomen ensimmäiseksi Hinku-maakunnaksi.

Hinku on Suomen ympäristökeskuksen koordinoima Hiilineutraalit kunnat -verkosto. Hinku-kunnat ovat sitoutuneet tavoittelemaan 80 % kasvihuonekaasujen päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä (vuoden 2007 tasosta). Verkostossa on tällä hetkellä 62 kuntaa [1]. Toistaiseksi yksikään maakunta ei ole kokonaisuudessaan sitoutunut Hinku-maakunnaksi, mutta kiinnostusta tähän on jo useissa maakunnissa.

Kuntajohtajakokouksessa kesäkuussa todettiin, että Päijät-Hämeen liittyminen verkostoon tukee käynnissä olevaa ilmastotyötä ja tuo nä-

kyvyttöä toiminnalle. Hinku-kunnista esimerkkinä lin ilmastotoimia esiteltiin äskettäin BBC:llä ja verkoston näkyvyyttä ollaan lisäämässä kansallisesti.

Päijät-Hämeessä Padasjoki sekä Asikkala ovat jo vanhastaan mukana verkostossa. Lahti, Hollola ja Kärkölä ovat liittyneet Hinkuun ke-sä-syyskuussa 2019.

Hinku-maakunnaksi liittymisen edellytyksenä on, että maakunta si-toutuu yhdessä maakunnan Hinku-kuntien kanssa vähentämään 80 % maakunnan kasvihuonekaasupäästöjä vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Lisäksi vaaditaan maakunnallinen päästövä-hennyspolku, jota valmistellaan jo CANEMURE-hankeessa, johon Heinolakin osallistuu (kh 20.3.2017 § 71). Hinku-kunniksi liittyneiden kuntien asukasmäärän tulee kattaa vähintään 80 % maakunnan asu-kasmäärästä.

Jotta Päijät-Häme ehtii maakuntien välisessä kilpailussa ensimmäi-seksi, on Hinkuun liittyminen valmisteltava ripeästi. Kunnissa Hin-ku-verkostoon liittyminen pitää hyväksyä kunnanvaltuustossa. Toi-vomme, että Hinkuun liittyminen voitaisiin käsitellä kuntien valtuus-toissa mahdollisimman pian ja siksi pyydämme, että ryhtyisitte val-mistelemaan asiaa päätettäväksi! Päijät-Hämeen liitto edistää Hin-ku-verkostoon liittymistä valmistelemalla maakuntatason toimia edel-leen sekä tukemalla kuntia valmistelutyössä.

Hinku-kriteerit [2]

Hinku-kunnaksi ryhtyminen edellyttää Hinku-kriteerien täyttymistä. Hinku-kriteereillä tarkoitetaan kuntien ilmastonmuutoksen hillintätoi-mia ja linjauksia, joilla kunta sitoutuu vähentämään oman toimintan-sa kasvihuonekaasupäästöjä sekä vaikuttamaan alueensa toimijoihin (asukkaat, yritykset, maa- ja metsätalousyrittäjät sekä vapaa-ajan asukkaat).

Hinku-kriteerit täyttävästä kunnasta saa käyttää nimitystä Hinku-kun-ta. Hinku-kunnat kuuluvat Hinku-verkostoon ja saavat oikeuden käyt-tää Hinku-logoa.

1. Tavoite

Kunta on valtuuston päätöksellä sitoutunut tavoittelemaan koko alu-eensa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä 80 prosenttia vuo-den 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

2. Prosessit

Kunta ottaa kasvihuonekaasupäästönäkökulman huomioon kaikessa

- merkittävässä päätöksenteossaan.
- Kunta sitoutuu Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen toimenpiteisiin ja tavoitteisiin. Heinolan kaupunki on jo aiemmin liittynyt tähän sopimukseen.
 - Kunta nimeää Hinku-yhteyshenkilön, joka toimii tiedonvälittäjänä kunnan ja SYKEN välillä.
 - Kunta perustaa Hinku-työryhmän, jossa on edustettuna tärkeimmät hallinnonalat. Työryhmä pyrkii aktiivisesti vähentämään eri hallinnonalojen toiminnasta aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä. Työryhmä voi olla esimerkiksi sama kuin Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen työryhmä tai kunnan johtoryhmä.

Työryhmä ja yhteyshenkilö vastaavat seuraavista tehtävistä:

- Kunnalle laaditaan vuosittain suunnitelma päästöjä vähentävistä investoinneista. Investoinnit hyväksytään seuraavan vuoden talousarviossa.
- Kunnalle laaditaan vuosittain hillintätoimien suunnitelma, joka osoittaa, millä toimenpiteillä ja investoinneilla kasvihuonekaasu-päästöjä pyritään vähentämään koko kunnan alueella. Se sisältää suunnitellut investoinnit sekä keinoja asukkaiden ja paikallisten yritysten aktivoimiseen.
- Kunnan alueella toteutuneet merkittävimmät hillintätoimet kootaan vuosittain ja julkaistaan kunnan verkkosivuilla sekä Energialoikka-verkkopalvelussa. Toimenpiteisiin liitetään mahdollisuuksien mukaan saavutetut päästövähennykset.
- Kunnan henkilöstölle ja kunnanvaltuustolle tiedotetaan vuosittain hankkeen saavutuksista.
- Alueen asukkaille, yrityksille sekä maa- ja metsätalousyrittäjille viestitään ilmastonmuutoksen hillinnän mahdollisuuksista.

Hinkun liittyminen Heinolan kaupungin strategiaan

Heinolan valtuusto hyväksyi 1.10.2018 tämän valtuustokauden strategian, jolla tähdätään hyvän kasvun Heinolaan vuonna 2030. Strategiaan liittyvien resurssi-, elinvoima-, hyvinvointi- ja demokratiaohjelmien avulla se muuttuu käytännön tavoitteiksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi nämä ohjelmat osana kaupungin strategiaa 19.8.2019 (§ 33). Ohjelmien tarkoituksena on mm. heinolalaisten fyysinen ja psyykkinen turvallisuus.

Heinolan kaupungin elinvoimaohjelmassa on tunnistettu keskeiseksi kehityskuluksi Suomessa vuoteen 2030 mennessä ympäristöarvojen, -tietoisuuden ja -huolten nousu. Se on myös osaltaan pohjana toiminta-ajatukselle ”Rakennamme yhdessä hyvinvoivan Heinolan tulevaisuuden” ja strategian visiolle ”Hyvä kasvaa Heinolassa”.

Resurssiohjelman tarkoituksena on kaupungin resurssien käyttö kestävä kehityksen periaatteiden mukaan. Resurssiohjelman ja kau-

pungin strategiakartan mukaan resurssien kehittämisen kärkinä ovat mm. kestävä kehitys ja ilmastonmuutoksen ottaminen huomioon, pitkän tähtäimen suunnittelu, ennakointi ja tiedolla johtaminen, jatkuvan muutostarpeen hallinta, rohkeus tarkastella tapoja sekä mm. seudullisen ja valtakunnallisen yhteistyön lisääminen.

Resurssiohjelman mukaan valinnoilla hillitään kasvihuoneilmiötä ja luonto ja ympäristö ovat arvokkaita sinänsä ja niitä hoidetaan. Resurssiohjelmassa mainittuina keinoina ovat järjestelmällinen tiedon kerääminen ja kokonaisuuden tarkastelu. Resurssiohjelman mukaan tieto on tärkeä johtamisen työkalu: tietoa analysoidaan ja etsitään syy- ja seuraussuhteita; kehitetään ja otetaan käyttöön mittareita.

Tiedonvaihto Hinku-verkostossa ilmastonmuutoksen hillinnän parhaista käytännöistä ja niiden mukainen pyrkiminen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen tulisivat luontevaksi osaksi resurssiohjelman mukaista Heinolan kaupungin toimintaa.

Hinkun liittyminen Heinolan kaupungin ympäristöpolitiikkaan

Heinolan kaupunki on sitoutunut kehittämään kaupunkia sosiaalisen, taloudellisen ja ekologisen kestävyden pohjalta allekirjoittamalla 15.4.1997 Aalborgin sopimuksen, joka on Euroopan kaupunkien sopimus pyrkimyksestä kohti kehitystä, joka ei vaaranna tulevien sukupolvien toimintamahdollisuuksia.

Heinolan kaupungin ympäristöpolitiikka on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 20.12.1999:

”Otamme huomioon tulevien sukupolvien elinmahdollisuudet Heinolassa.

Heinolan kaupungin ympäristöpolitiikka nojautuu kestäväan kehitykseen. Pyrimme löytämään tasapainon ekologisesti kestäväan, sosiaalisesti oikeudenmukaisen, kulttuurisesti monipuolisen ja taloudellisesti mahdollisen kehityksen välille. Tulevilla sukupolvilla on oikeus nauttia vähintään yhtä terveellisestä elinympäristöstä kuin mihin me olemme olleet oikeutettuja. Heinolan luonto ja kulttuuriympäristö ovat kaupungin menestystekijöitä, joita sitoudumme vahvistamaan.

Parannamme jatkuvasti ympäristöasioiden hallintaa.

Kaupungin ympäristöasioiden hallinta on osa johtamisjärjestelmää, johon kaupungin johto on sitoutunut kohdistuen riittävät voimavarat ympäristötoiminnan jatkuvaan parantamiseen. Tulosalueiden johto vastaa ympäristöpolitiikan ja -ohjelman toteuttamisesta ja kehittämisestä omassa toiminnassaan. Ympäristövaikutusten huomioon ottaminen on osa jokaisen yksikön normaalia toimintaa. Kehittämällä ympäristölaskentatointia sisällytämme ympäristönäkökohdat kiinteäksi osaksi kaupungin toimintojen suunnittelua ja päätöksentekoa.

Toimimme monipuolisesti ympäristömme hyväksi. Pyrimme ehkäisemään ilman ja muun ympäristön pilaantumista muuttamalla toimintatapoja ympäristömyönteisiksi ja ottamalla käyttöön ympäristön kannalta parasta käyttökelpoista teknologiaa. Ympäristökasvatuksella vahvistamme lasten ja nuorten ympäristömyönteisyyttä. Säästämme luonnonvaroja vähentämällä kertakäyttötuotteiden, veden ja energian kulutusta. Hankintojemme ympäristövaikutukset selvitämme niin, että ne voidaan ottaa tarjouspyyntöihin ja hankintapäätöksiin yhdeksi valintakriteeriksi.”

Ympäristöpolitiikkaan liittyy ympäristöohjelma, joka on viimeksi päivitetty kaudella 2006 – 2010.

Hinku-kriteerien mukainen prosessi, jossa tavoitteena on kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen olisi luonteva jatkumo Heinolan kaupungin ympäristöpolitiikalle ja -ohjelmalle.

Viitteet: 1. Hinku-kunnat,
www.hiilineutraalisuomi.fi/fi-FI/Hinku/Hinkukunnat
2. Hinku-kriteerit, www.hiilineutraalisuomi.fi/fi-FI/Hinku/Hinkukriteerit

Kaupunginjohtajan (JP) ehdotus:

Kaupunginhallitus päättää esittää valtuustolle seuraavaa:

Heinolan kaupunki hakee Hinku-kuntien verkostoon. Heinolan kaupunki sitoutuu Hinku-kriteereihin:

- Sitoutuu tavoittelemaan alueensa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä 80 % vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä.
- Kaupunki ottaa kasvihuonekaasupäästönäkökulman huomioon kaikessa merkittävässä päätöksenteossaan.
- Hinku-yhteyshenkilön ja -työryhmän nimeäminen
- Hinku-työryhmä pyrkii vähentämään eri hallinnonalojen toiminnasta aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä.
- Hinku-työryhmä ja -yhteyshenkilö vastaavat seuraavista tehtävistä:
 - Kaupungille laaditaan vuosittain suunnitelma päästöjä vähentävistä investoinneista.
 - Heinolalle laaditaan vuosittain suunnitelma, millä toimenpiteillä ja investoinneilla kasvihuonekaasupäästöjä pyritään vähentämään koko kunnan alueella.
 - Merkittävimmät toteutuneet tällaiset toimet kootaan vuosittain ja julkaistaan kaupungin verkkosivuilla sekä Energialoikka-verkopalvelussa.
 - Kaupungin henkilöstölle ja kaupunginvaltuustolle tiedotetaan vuosittain hankkeen saavutuksista.
 - Kaupungin asukkaille, yrityksille sekä maa- ja metsätalousyrittäjille viestitään ilmastomuutoksen hillinnän mahdollisuuksista.

sista.

Päätös: Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Muutoksenhaku muutoksenhakukielto

Jatkokäsittely valtuusto